

610 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot naturalisatie van *Josef Ferdinand Arens* en 21 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, 25 September 1947.

WILHELMINA.

610 2

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Josef Ferdinand Arens* en 21 anderen, die aan Ons een verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in de artikelen 2 en 3 genoemden voor zoveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268) op het Nederlander-schap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* no. 204);

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Josef Ferdinand Arens*, geboren te *Malang* (*Nederlandsch-Indië*) 12 November 1914, scheikundige, wonende te *Oss*, provincie *Noordbrabant*;
- 2°. *Wilhelmine Franziska Bohusch*, geboren te *Wenen* (*Oostenrijk*) 26 Juni 1908, costumnaaister, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 3°. *Werner Diamand*, geboren te *Berlijn* (*Duitsland*) 7 December 1905, rechtskundig adviseur, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;

- 4°. *Lajos Ebneht*, geboren te *Szilagysomlyo* (*Hongarije*) 13 Mei 1902, beeldhouwer, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 5°. *Alfred Stefan Lipnicki*, geboren te *Wenen* (*Oostenrijk*) 26 December 1902, kellner, wonende te *Driebergen-Rijsenburg*, provincie *Utrecht*;
- 6°. *Alfred Löwenberg*, geboren te *Sulingen* (*Duitsland*) 15 Juni 1911, arts, wonende te *Groningen*, provincie *Groningen*;
- 7°. *Matheus Josephus Hendrik Mengels*, geboren te *Maas-tricht* (*Limburg*) 24 Mei 1900, magazijnmeester, wonende te *Heerlen*, provincie *Limburg*;
- 8°. *Annemarie Steffie Popper*, geboren te *Wenen* (*Oostenrijk*) 25 Juli 1911, secretaresse, weduwe van *Aron Israel Schönmann*, wonende te *Bandoeng* (*Nederlandsch-Indië*);
- 9°. *Helmuth Hans Rosen*, geboren te *Berlijn* (*Duitsland*) 26 Maart 1906, accountant, wonende te *Amersfoort*, provincie *Utrecht*;
- 10°. *Ludwig Kurt Scowsky*, geboren te *Berlijn* (*Duitsland*) 25 Augustus 1893, afdelingshoofd van het Nederlandse Rode Kruis en rechtskundig adviseur, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 11°. *Gerhard Friedrich Stamer*, geboren te *Hankhausen*, *Rastede* (*Duitsland*) 25 November 1892, stucadoor, wonende te *Dordrecht*, provincie *Zuidholland*;
- 12°. *Alfred Eugen Timmerbeil*, geboren te *Willringhausen*, *Mühlinghausen* (*Duitsland*) 1 Mei 1900, bedrijfsleider, wonende te *Arnhem*, provincie *Gelderland*;
- 13°. *Fritz Ullmann*, geboren te *Keulen* (*Duitsland*) 29 Juli 1909, procuratiehouder, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*;
- 14°. *Lotte Wetzol*, geboren te *Stuttgart* (*Duitsland*) 22 Juni 1906, secretaresse, gescheiden echtgenote van *Ernst Ludwig Isaak*, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 15°. *Hendrik van Wijk*, geboren te *Groningen* (*Groningen*) 23 April 1890, werkmán, wonende te *Groningen*, provincie *Groningen*.

Artikel 2.

Met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, tweede en vierde lid, aanhef en onder 3°, der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268) op het Nederlander-schap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* no. 204), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Antonius Martinus Hendricks*, geboren te *Beugen en Rijkevoort*, thans gemeente *Boxmeer* (*Noordbrabant*) 14 October 1910, chauffeur, wonende te *Boxtel*, provincie *Noordbrabant*;
- 2°. *Heinrich Friedel Horenburg*, geboren te *'s-Gravenhage* (*Zuidholland*) 30 Mei 1920, kellner, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 3°. *Ferdinand Robert Carl Lewercenz*, geboren te *Leiden* (*Zuidholland*) 22 April 1913, slagersknecht, wonende te *Schiedam*, provincie *Zuidholland*;
- 4°. *Carl Donat Mutschler*, geboren te *Amsterdam* (*Noordholland*) 25 Januari 1901, zonder beroep, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 5°. *Arie Julius Prause*, geboren te *Rotterdam* (*Zuidholland*) 21 Augustus 1894, wijnhandelaar, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*.

Artikel 3.

Met uitbreiding van het bepaalde bij artikel 6 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268) op het Nederlander-schap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 15 December 1938 (*Staatsblad* no. 204), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan:

- 1°. *Friedrich Gerhard Stamer*, geboren te *Dordrecht* (*Zuidholland*) 30 Augustus 1922, assistent-accountant, wonende te *Dordrecht*, provincie *Zuidholland*;

2°. *Antoni van Wijk*, geboren te *Groningen (Groningen)* 11 Juli 1921, monteur, wonende te *Groningen*, provincie *Groningen*.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurig uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie.

610 3

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten ¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van Josef Ferdinand Arens en 21 anderen, moge de ondergetekende het volgende aantekenen:

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 1°, is te Malang op Java geboren uit een Duitse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. Tot 1931 woonde hij in Nederlandsch-Indië en sedertdien in Nederland. Hij heeft hier te lande de Hogere Burgerschool bezocht en studeerde scheikunde aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam. Verzoeker is gehuwd met een voor het huwelijk Nederlandse vrouw en gevoelt zich Nederlander. Zijn vader en de overige leden van het gezin zijn bereids tot Nederlanders genaturaliseerd. Requestrant is werkzaam als scheikundige bij de N.V. Organon te Oss en kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn gezin voorzien.

De verzoekster, genoemd in artikel 1, onder 2°, is van Oostenrijkse herkomst. Sedert Mei 1931 is zij duurzaam in Nederland gevestigd, na er ook voordien reeds een jaar te hebben verbleven. Zij gevoelt zich ingeburgerd. Als costuumnaaister verdient zij het brood.

De in artikel 1, onder 3°, genoemde verzoeker, geboren te Berlijn, vestigde zich in Januari 1934 in Nederland. Met uitzondering van de tijd, welke hij als gedepoteerde in Duitsland verbleef, heeft hij sedertdien steeds hier te lande gewoond. Verzoeker is met een van geboorte Nederlandse vrouw gehuwd en heeft een kind, dat hier te lande is geboren. Beiden bezitten reeds de Nederlandse nationaliteit. Requestrant heeft als rechtskundig adviseur van een te Amsterdam gevestigde bankinstelling voldoende inkomsten voor zich en de zijnen.

De staatloze verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 4°, geboren te Szilagyosmlyo (Hongarije), kwam in 1923 herwaarts. Sedertdien heeft hij onafgebroken in Nederland gewoond. Hij gevoelt zich Nederlander. Als beeldhouwer voorziet hij in zijn onderhoud. Zijn werk heeft ook in het buitenland de aandacht getrokken; het zal dit jaar in de Verenigde Staten op verschillende tentoonstellingen geëxposeerd worden.

De in artikel 1, onder 5°, genoemde verzoeker is te Wenen geboren en bezit de Oostenrijkse nationaliteit. Hij kwam in 1922 herwaarts en heeft sedertdien onafgebroken in Nederland gewoond. Verzoeker is met een van geboorte Nederlandse vrouw gehuwd en gevoelt zich Nederlander. Als kellner verdient hij het brood voor zich en zijn echtgenote.

De in artikel 1, onder 6°, genoemde verzoeker is geboren te Sulingen (Duitsland). Hij vestigde zich in 1933 in Nederland en heeft sedertdien onafgebroken hier te lande gewoond. Hij kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Verzoeker behaalde aan de Rijksuniversiteit te Groningen het arts-diploma en heeft zich als arts te Groningen gevestigd. Hij kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn gezin voorzien.

De in artikel 1, onder 7°, genoemde verzoeker is te Maastricht geboren uit Belgische ouders. Verzoeker heeft steeds in Zuid-Limburg gewoond. Hij is met een van geboorte Nederlandse vrouw gehuwd en heeft 8 kinderen, die allen hier te lande zijn geboren. Hij gevoelt zich Nederlander. Als magazijnmeester voorziet hij in het onderhoud van zich en de zijnen.

De verzoekster, genoemd in artikel 1, onder 8°, Oostenrijkse van geboorte en gehuwd geweest met een voormalig Duits onderdaan, vestigde zich met haar echtgenoot in 1934 in Nederlandsch-Indië. Sedertdien heeft zij aldaar hoofdverblijf gehad. Haar echtgenoot is tijdens de Japanse bezetting omgekomen. Verzoekster is zich door haar omgang met Nederlanders, Nederlandse gaan gevoelen. Zij is als secretaresse te Bandoeng werkzaam op het kantoor ter behartiging van de belangen der afwezigen.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 9°, is van Duitse herkomst. Hij vestigde zich in 1933 in Nederland en heeft hier sedertdien steeds gewoond. Hij gevoelt zich in Nederland thuis en wenst er te blijven. Het hier te lande geboren kind krijgt een Nederlandse opvoeding. Verzoeker is als accountant in dienst van de Unilever N.V. en kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn gezin voorzien.

De in artikel 1, onder 10°, genoemde verzoeker is te Berlijn geboren. Hij vestigde zich in 1934 in Nederland en heeft sedertdien steeds hier te lande gewoond. Hij gevoelt zich in Nederland thuis en wenst er te blijven. Verzoeker is werkzaam als hoofd van een afdeling van het Nederlandse Rode Kruis, terwijl hij tevens optreedt als adviseur op het gebied van internationaal recht. Hij heeft voldoende middelen van bestaan.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 11°, van Duitse herkomst, is sedert 1907 onafgebroken in Nederland woonachtig. Uit zijn huwelijk met een van oorsprong Nederlandse vrouw, werden hier te lande vijf kinderen geboren. Mede met het oog op de belangen van deze kinderen wordt het Nederlanderschap op prijs gesteld. Als stucadoor voor eigen rekening heeft verzoeker een bestaan voor zich en zijn gezin. Een wetsontwerp houdende o.a. zijn naturalisatie was in 1940 bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ahangig.

De in artikel 1, onder 12°, genoemde, geboren te Willinghausen (Duitsland), woont sedert 1924 onafgebroken in Nederland. Hij kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Een broeder is bereids tot Nederlander genaturaliseerd. Verzoeker is bedrijfsleider op een metaalwarenfabriek en kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn gezin voorzien.

De in artikel 1, onder 13°, genoemde verzoeker is te Keulen geboren uit een Duitse vader en een van oorsprong Nederlandse moeder. Hij vestigde zich in 1933 in Nederland en heeft sedertdien steeds hier te lande gewoond. Zowel zijn echtgenote als de uit het huwelijk geboren kinderen zijn Nederlanders. Verzoeker kan geacht worden te zijn ingeburgerd. Als procuratiehouder voorziet hij in het onderhoud van zich en de zijnen.

De in artikel 1, onder 14°, genoemde verzoekster is van Duitse herkomst. In 1933 vestigde zij zich in Nederland en heeft sedertdien hier te lande hoofdverblijf gehad. Zij gevoelt zich in Nederland thuis en is niet voornemens zich elders te vestigen. Tijdens de oorlogsjaren nam zij daadwerkelijk aan het verzet deel. Verzoekster voorziet als secretaresse in haar onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 1, onder 15°, is Nederlander van geboorte. In 1912 verkreeg hij door naturalisatie in Australië de Britse nationaliteit, welke nationaliteit hij in 1938 verloor, zodat hij thans staatloos is. Sedert zijn terugkeer in 1921 heeft hij onafgebroken hier te lande gewoond. Verzoeker gevoelt zich nog Nederlander en stelt er, mede in het belang van zijn zoon, prijs op zijn vroegere nationaliteit te her krijgen. Hij is werkzaam bij een scheepsbouwer en kan op voldoende wijze in het onderhoud van zich en zijn echtgenote voorzien.

De in artikel 2, onder 1°, genoemde verzoeker is geboren te Beugen en Rijkevoort en heeft met een korte onderbreking in 1937 steeds in Nederland gewoond. Zijn vader was van Duitse, zijn moeder van Nederlandse herkomst. Ook verzoekers echtgenote is Nederlandse van geboorte. Requestrant heeft in Nederland dienstplicht vervuld. Hij gevoelt zich Nederlander. Als chauffeur voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

¹⁾ Zijn met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.